
Odborníci z CERGE-EI nabízejí nápad, jak uchránit ekonomiku

Odborníci z CERGE-EI nabízejí nápad, jak uchránit ekonomiku

Nebyli tak vidět jako medici s rouškami či štíty, ale čile počítají, modelují a přemýšlejí, jak zastavit epidemii covid-19 s co nejmenšími hospodářskými škodami. Vědci z CERGE-EI od poloviny března nabízejí svoji odbornost v boji proti ekonomickým dopadům pandemie koronaviru. Přišli s prospěšným projektem IDEA anti COVID-19, jehož cílem je předkládat doporučení, která mohou pomoci zmírnit dopady očekávané ekonomické krize na českou společnost.

„Chceme využít naše znalosti k tomu, aby co nejméně lidí přišlo o práci, aby se netopili v dlužích, aby zkrachovalo co nejméně firem a aby se ekonomika po krizi co nejdříve navrátila k normálnímu chodu,“ vysvětluje důvod vzniku iniciativy **Daniel Münich**, výkonný ředitel IDEA, a dodává: „Také chceme přispět k tomu, aby lidé pochopili, jak na nás všechny krize mohou dopadnout a jak tomu lze zabránit.“

Řešení pro karanténu i dluhy

Špičkoví vědci už předložili kolem dvacítky příspěvků, které pojednávají o jednotlivých problematikách, například jak „zamrazit“ ekonomiku, aby ji po odeznění pandemie bylo možné co nejrychleji zase nastartovat, jak nejlépe nastavit sběr dat pro takzvaně chytrou karanténu i jak komunikovat s veřejností. Příspěvky často vycházejí ze zahraničních studií, ale vždy v kontextu České republiky. Někteří z ekonomů, například držitel grantu Evropské výzkumné rady (ERC) **Filip Matějka**, **Štěpán Jurajda** či přímo docent Münich, se dočasně zapojili do poradních orgánů státu.

Doc. Ing. Daniel Münich, Ph.D., výkonný ředitel IDEA při CERGE-EI:

Vše obrazně řečeno odstartoval e-mail od kolegy Jakuba Steinera (nositele ERC grantu, který působí v CERGE-EI a na Curyšské univerzitě), kterého inspiroval kvalitní text o ekonomice epidemií od Kevina Bryana. Po čtyřech dnech byla na světě první z řady studií Ekonomie společenského odstupu pro každého: Případ covid-19 s posvěcením původního autora a obsáhlým laickým shrnutím.

Další – již původní studie – na nejrůznější témata následovaly v rychlém sledu. Do práce se postupně zapojily desítky vědců a doktorandů jak z CERGE-EI, tak dalších českých i zahraničních výzkumných pracovišť. Přínosy lze vysledovat nejen z bohatých mediálních ohlasů a „propisování“ do veřejných diskusí, ale jsou vidět i v řadě přijatých opatření. Například naše návrhy dočasných úprav insolvenčních zákonů byly uvedeny do praxe záhy, mírně úročené odklady plateb pojistných odvodů z mezd zaměstnanců jsme navrhovali jako opatření první pomoci již v polovině března. Hodně se zúčtuje naše know-how při konstrukci české verze německého programu kurzarbeit. Zkraje dubna vznikla z iniciativy Reného Levínského a Pavla Hroboně Iniciativa Model anti COVID-19 pro ČR, která zastřešila a koordinačně-logisticky podporuje náročnou agendu epidemiologického modelování, jež je z řady ohledů pro ČR zásadní. Bohužel jsme naráželi na poměrně chladný zájem o tyto modely ze strany státu a neochotu poskytovat některá potřebná data pro lepší kalibraci modelů.

Etablovala se též spolupráce s organizací PAQ Research v agendě sběru výzkumných dat v živém přenosu: PAQ – Život během pandemie. Projekt IDEA anti COVID-19 zahrnuje rozsáhlé inter- a multidisciplinární úsilí desítek vědců z nejrůznějších pracovišť v Česku i zahraničí. Byť se akademici zapojují hlavně z nadšení pro věc a s vědomím společenské zodpovědnosti, úsilí již operativně stačily podpořit Nadace Experientia a Nadace České spořitelny.

Vědci tak řešili nejen aktuální otázky, jak nejlépe ukončit plošná opatření související s pandemií a vrátit se k běžnému životu bez hrozby zhoršení, ale zabývali se rovněž epidemiologickým modelováním a efektivitou testování na covid-19. Dalším projektem je průzkum Život během pandemie, který se zabývá situací 2500 českých domácností. Výzkumníci se každé dva týdny ptají, jak epidemie a související opatření dopadají na domácnosti v zemi a jejich rodinný život, jak se mění jejich postoje, ekonomická situace i jak zvládají distanční vzdělávání a jaké nerovnosti v přístupu ke vzdělávání hrozí.

„Naše doporučení vycházejí z nejlepší praxe, jsou podložena daty a relevantním výzkumem. Jsou určena vládě, odborníkům z ministerstev, novinářům a široké veřejnosti. Nechceme dávat knížecí rady, chceme pomáhat,“ říká docent **Sergey Slobodyan**, ředitel CERGE-EI.

Šestice kroků k probuzení

V květnovém příspěvku think-tanku IDEA špičkový a oceňovaný ekonom Filip Matějka shrnuje šest cílů pro následující měsíce – co dělat a jak nejlépe probudit ekonomiku:

1. Snížit nejistotu.
2. Povzbudit platební morálku a obnovit efektivitu trhů.
3. Poskytnout likviditu dlouhodobě užitečným, respektive životaschopným firmám.
4. Chytře povzbudit poptávku státními nákupy.
5. Podpořit mezinárodní spolupráci.
6. Nerozptylovat se ničím, co nesouvisí se současnou krizí.